

staterer dens fejl og mangler, men anerkender på den anden side også det meget nyt, den bragte til torvs.

Og så behøver man da forresten slet ikke at være musikinteresseret for at have fornøjelse af denne veldokumenterede, velskrevne og spændende bog.

Finn H. Lauridsen

Aleks. Frøland: *Huset G. E. C. Gad 1855–1956*. (Gad, 1976). 160 s.

Præsteslægten Gad, som boghandlerne og forlæggerne tilhørte, stammer fra Svendborg, og navnet fik den ved en teologisk students tilfældige opslag i bibelen. Selv om et betragteligt antal af slægtens medlemmer – hele 24 – siden første halvdel af 1700-tallet har været præster, er navnet dog i den almindelige bevidsthed først og fremmest knyttet til det københavnske bogforetagende, der blev startet af G. E. C. Gad i 1855. I sin bog biografierer Frøland G. E. C. Gad og hans to sønner Oscar Tønsberg og Frederik Hegel Gad, og den er først og fremmest en hyldelse til den sidste, der i 1954 skænkede boglade, forlag og formue til et fond, der fik farens navn, og hvis overskud skulle gå til videnskabelige, kirkelige og sociale formål.

Det er blevet til et særdeles stilfærdigt, men alligevel spændende billede dels af et firma, der har spillet en betydelig rolle i dansk bogsalg og bogproduktion, dels af de mennesker, der skabte det og bragte det frem. Om grundlæggeren hedder det side 70: »Som så mange andre af tidens ledende boghandlere var han af middel-højde«. Det er en »skøn« detalje, som muligt er rigtig; men man spørger sig selv, hvor mange boghandlere fra forrige århundrede Frøland mon kender højden på?

Foruden af Gad'erne er der småbiografier af »kendte« lærlinge og af skattede og mangeårige medarbejdere – et tiltalende træk. Der er sideblik til køben-

havnsk boghandel i almindelighed, der er talrige illustrationer, nogle endog med »atmosfære«, der er kilder og registre – alt i alt en nydelig og charmerende bog.

Finn H. Lauridsen

Jørgen Trolle: *Ret og vrang. Erindringer*. (Gad, 1977). 276 s.

Den tidligere højesteretspræsident har anlagt sine erindringer som, dog kronologisk ordnede, episoder, han husker. Han gør selv udtrykkelig opmærksom på, at han kun har støttet sig til hukommelsen. Resultatet er da også blevet noget tyndt, om end ind imellem charmerende. Hovedudbyttet er, at erindringerne giver et indtryk af, hvordan et juridisk livsforløb frem til den højeste post kan forme sig, og her berettes enkeltheder, der bidrager til belysning af embedsstandens vilkår. Situationer og oplevelser eller erfaringer af almen karakter er der ikke; perioden under den politiløse tid, hvor Trolle med stor bravur var statsadvokat i København, siges der ikke væsentligt om i forhold til bogen »Syv måneder uden politi«, der kom allerede i 1945.

Vagn Dybdahl

George Nellemann: *Fremmedarbejderbørn. Roepolakkernes efterkommere og deres skæbne i det danske samfund*. (Nationalmuseet, 1977), 76 s.

Folk, der er beskæftiget i undervisningssektoren og i den sociale sektor, fortæller om stigende problemer i forbindelse med fremmedarbejderne og deres familier. Nogle mener endda, at situationen på grund af den manglende assimilation vil tage en farlig udvikling.

Ikke mindst på denne baggrund er denne bog interessant. Den behandler anden generation efter de roepolakker, der kom til landet i årene fra 1893 til 1929, og i undersøgelsen søges det vist, i hvilken grad denne foregående indvandrerbølge

er blevet assimileret. Nellemanns undersøgelse viser, at det er gået ganske godt; f.eks. holder kun 12% af anden generations individer med Polen, når der er fodboldlandskamp mellem Danmark og Polen! Derimod er over halvdelen medlemmer af den katolske kirke, og næsten en fjerdedel taler og forstår polsk. Det fremhæves, at da polakkerne mest afviger fra majoritetsbefolkningen ved deres religiøse tro, har de undgået en egentlig minoritetsstatus. Det er nemlig et område, der har ringe betydning for majoritetsbefolkningen (jf. at danskere uden skrupler sender deres børn til katolske privatskoler). Af Nellemanns undersøgelser fremgår det endvidere, at det er forsvindende få af polakefterkommerne, der som voksne har oplevet diskrimination, kun 3-4%. Han opererer med mange andre polskhedskriterier end de her nævnte, men hovedindtrykket er klart: assimilationen er fremskreden, dog – naturligvis – mindst for børn med både polsk far og polsk mor. Som årsag til denne udvikling ser Nellemann bl.a. det forhold, at der var tale om integrering af et kristent, europæisk bondefolk i et andet uden bemærkelsesværdige forskelle i udseende og kultur. Så godt vil det ikke gå med den proces, nutidens muhammedanske euro-asiatiske bønder skal igennem, før de er assimileret i dette vestlige industrisamfund.

Ib Gejl

Kvindestudier. Seks bidrag. (Fremad, 1977). 208 s.

Dette bind kvindestudier er senere blevet efterfulgt af bind 2. Om der kommer flere vil vel afhænge af forlagets skæbne, der nu er uafklaret. De seks bidrag stammer fra to forelæsningsrækker om feminologi på det københavnske folkeuniversitet 1976. Feminologi er tværfaglig kvindeforskning.

Den feminologiske veteran *Nynne Koch* lægger ud med »Feminologisk Idéhistorie«, der angiveligt skulle gå på hovedstrømninger inden for dette fænomen i den vestlige kulturkreds. Hovedvægten er dog lagt på den seneste udvikling; *Nynne Kochs* søstersolidaritet overskygger desværre hendes ønske om at skelne de større profeter fra de ganske små. *Else Cederborg* behandler i en tankevækkende artikel begrebet matriarkatsmyter. Der kan være både politiske og videnskabelige grunde til at undersøge disse nærmere. Forfatteren ønsker ikke matriarkatet (gen)oprettet, men kunne godt ønske sig f.eks. *Lilith* og *Nertus* bedre formidlet gennem undervisningen. *Lone Fatum* er inspireret pågående og bundsolid i sin artikel »Kvindesyn og kvinderoller i den kristne tradition« og påviser modsætninger mellem kristen tradition og evangeliet, mens psykologen *Alice Theilgård* skriver en noget tynd artikel om »Psykologiske kønsforskelle«.

Susanne Fabricius skriver om den yderst fængslende og modsætningsfyldte forfatter og journalist *Olga Eggers* (1875-1945), der begyndte som en slags kvindesagssocialist og endte sine dage i Vestre fængsel efter aktiv nazisme. På grund af et ideologisk kyskhedsbælte kan *Susanne Fabricius* kun beskæftige sig med *Olga Eggers* »som eksempel«, og det endda på, at fascismen er en mulighed, der vil være fatal for kvindebevægelsen, hvis den ikke bliver erkendt i tide. Så er der jo en klar nyttevirkning ved skriveriet.

I virkeligheden er den gamle rigsfriherinde *Olga Antoinette v. Eggers* naturligvis ikke repræsentativ i al sin vælde. Hun er en absolut ener, men når man som *Susanne Fabricius* netop har defineret litteraturhistoriens formål som et forsøg på at bestemme og forklare livsopfattelser og ideologier hos forskellige klasser og sociale lag i forskellige historiske perioder, så skal skoen jo på, selv om den trykker. Den, der vil læse artiklen, må